

Korišćenje teksta kao
dokaza...

Dva pristupa tumačenju teksta

▶ *Pozitivistički pristup* – **Analiza sadržaja**

- ▶ Tekst ima objektivno značenje
- ▶ Važno je ono što je rečeno, ne namjeravani smisao
- ▶ Tekst može biti validan indikator

▶ *Konstruktivistički pristup* – **Analiza diskursa**

- ▶ Svaki tekst krije smisao koji se može drugačije tumačiti
- ▶ Cilj: Tumačenje namjeravanog smisla
- ▶ Tekst nije dobar indikator, istina je skrivena između redova

Analiza sadržaja –
praktična primjena

Vrste teksta

- ▶ Govori političkih lidera
- ▶ Intervjui
- ▶ Novinski članci
- ▶ Arhivska građa (istorijski dokumenti)
- ▶ Transkripti (zapisnici)
- ▶ Izvještaji, mišljenja, zaključci (pravni dokumenti)
- ▶ Pisma (privatne korespodencije)

Šta tražimo?

- ▶ **Frekvencija:** ponavljanja tema/riječi
- ▶ **Semantika:** pozitivni vs. negativni narativ
- ▶ **Pozicija:** lokacija termina u ukupnom tekstu

Govori političkih lidera

Zašto govori političkih lidera?

- ▶ Politički lideri nalaze se u centru izučavanja politike
- ▶ Verbalno ponašanje političara kao ključni pokazatelj političkih trendova
- ▶ Jezik i komunikacija su fundamentalni za uspostavljanje veze između vođa i građana
- ▶ Jedni od najstarijih izvora podataka za politikologe

“State of the Union”

- ▶ Godišnje obraćanje predsjednika pred Kongresom
- ▶ **Cilj:** (1) *sumirati “stanje nacije”* i (2) *dati jasne naznake zakonodavne agende i državnih prioriteta*
- ▶ Najasniji izraz prioriteta administracije
- ▶ Govor je pripremljen unaprijed, nakon detaljnih pregovora oko sadržaja
- ▶ Obraćanje se održava u Januaru, na početku “zakonodavne godine”
- ▶ Govori dostupni na: <http://www.presidency.ucsb.edu/sou.php>

Bush vs. Obama

- ▶ Govori od 2002. do 2015. godine (Bush 2002-2008; Obama 2009-2015)
- ▶ Dvije najvažnije teme u 21. vijeku: **rat protiv terorizma** (War on Terror) i **ekonomske reforme**
- ▶ Nivo analize: govori (podaci dostupni i na nivou paragrafa i rečenica)
- ▶ Kodiranje na nivou riječi/termina

Hipoteze

- ▶ **H1:** *U poređenju sa Obamom, retorika rata protiv terorizma će biti značajno dominantnija u govorima G.W. Buša.*
- ▶ **H2:** *U poređenju sa Bušom, retorika ekonomskih reformi će biti značajno dominantnija u govorima Obame.*
- ▶ **H3:** *Dominantne teme kod obojice predsjednika će biti posebno izražene u govorima u godini izbora.*

Rječnik: *Rat protiv terorizma*

- ▶ Kategorija sadrži termine koji se odnose na vojsku kao takvu, ljude koji služe u njoj (+ titule i akcije), vojne prijetnje, terorističke grupe.

- ▶ **Sadržaj:**

Vojska, militarizam, armija, vojna snaga (force), vojnik, salutiranje, trupe, borci, oružje, marinci, regrutacija, kadeti, saborci, rat, veterani, heroji, borba, komadant, konflikt, sukob, maršal, bojno polje, bataljon, neprijateljstvo, služenje, napad, legija, teror, terorizam, prijetnja, sigurnost (vojna), čuvati (guard), Irak, Afganistan, Al Kaida, Osama bin Laden, 11-ti Septembar, 9/11.

Rječnik: *Ekonomska reforma*

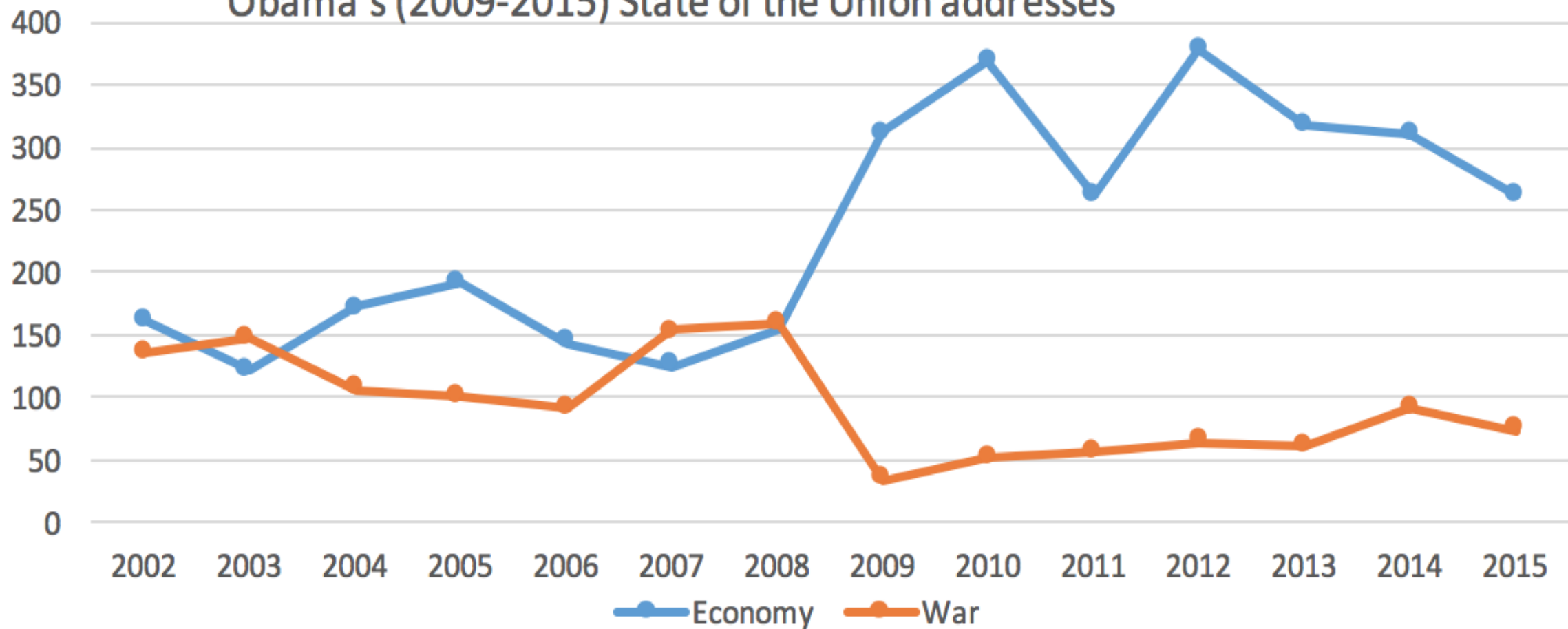
► Sadržaj:

Banka, bankari, bankrot, pomoć (ekon.), budžet, biznis, teret (ekon.), kupovina, kupovci, potrošači, prodavci, kapitalizam, keš, korporacija, konkurencija, cijena, trošak, kredit, valuta, dug, deficit, suficit, inflacija, potražnja, tržište, depresija (ekon.), dolar, zarada, ekonomija/ski, fond/ovi, (ne)zaposljenost, izvoz, uvoz, finansije, fiskalno, trgovina, dobitak, BDP, rast (ekon.), reforma (ekon.), prihodi, siromaštvo, industrija, interest, investicije, posao, pozajmica, tržište, novac, pare, monopol, hipoteka, proizvodnja, gubici, penzija, profit, prosperitet (ekon.), recesija, redistribucija, bogatstvo, rizik (ekon.), štednja, glad, subvencije, blagostanje (ekon.), porezi, benefiti, kompanije....

Table 1. Raw frequencies of theme occurrence by years

<i>Year</i>	<i>Bush</i>			<i>Year</i>	<i>Obama</i>		
	<u>War</u>	<u>Economy</u>	<u>Ambival.</u>		<u>War</u>	<u>Economy</u>	<u>Ambival.</u>
<i>2002.</i>	135	161	13	<i>2009.</i>	34	312	13
<i>2003.</i>	148	122	24	<i>2010.</i>	52	369	32
<i>2004.</i>	106	172	13	<i>2011.</i>	57	262	28
<i>2005.</i>	102	192	11	<i>2012.</i>	64	379	14
<i>2006.</i>	92	144	21	<i>2013.</i>	61	318	20
<i>2007.</i>	154	125	22	<i>2014.</i>	92	311	14
<i>2008.</i>	159	155	16	<i>2015.</i>	73	262	21

Graph 1. Economy and War through time: Bush's (2002-2008) and Obama's (2009-2015) State of the Union addresses

Primjer kodiranja tema

"...We gather tonight knowing that this generation of heroes has made the United States safer and more respected around the world. For the first time in 9 years, there are no Americans fighting in Iraq. For the first time in two decades, Usama bin Laden is not a threat to this country. Most of Al Qaida's top lieutenants have been defeated. The Taliban's momentum has been broken, and some troops in Afghanistan have begun to come home.

These achievements are a testament to the courage, selflessness, and teamwork of America's Armed Forces. At a time when too many of our institutions have let us down, they exceed all expectations. They're not consumed with personal ambition. They don't obsess over their differences. They focus on the mission at hand. They work together.

Imagine what we could accomplish if we followed their example. Think about the America within our reach: a country that leads the world in educating its people; an America that attracts a new generation of high-tech manufacturing and high-paying jobs; a future where we're in control of our own energy and our security and prosperity aren't so tied to unstable parts of the world; an economy built to last, where hard work pays off and responsibility is rewarded...."

Primjer kodiranja tema

"...We gather tonight knowing that this generation of **heroes** has made the United States **safer** and more respected around the world. For the first time in 9 years, there are no Americans fighting in **Iraq**. For the first time in two decades, **Usama bin Laden** is not a **threat** to this country. Most of **Al Qaida's** top **lieutenants** have been **defeated**. **The Taliban's** momentum has been broken, and some **troops** in **Afghanistan** have begun to come home.

These achievements are a testament to the **courage**, selflessness, and teamwork of America's **Armed Forces**. At a time when too many of our institutions have let us down, they exceed all expectations. They're not consumed with personal ambition. They don't obsess over their differences. They focus on the mission at hand. They **work** together.

Imagine what we could accomplish if we followed their example. Think about the America within our reach: a country that leads the world in educating its people; an America that attracts a new generation of high-tech **manufacturing** and **high-paying jobs**; a future where we're in control of our own energy and our **security** and **prosperity** aren't so tied to unstable parts of the world; an **economy** built to last, where hard **work pays** off and **responsibility** is rewarded...."

Primjer kodiranja tema

"...We gather tonight knowing that this generation of **heroes** has made the United States **safer** and more respected around the world. For the first time in 9 years, there are no Americans fighting in **Iraq**. For the first time in two decades, **Usama bin Laden** is not a **threat** to this country. Most of **Al Qaida's** top **lieutenants** have been **defeated**. **The Taliban's** momentum has been broken, and some **troops** in **Afghanistan** have begun to come home.

These achievements are a testament to the **courage**, selflessness, and teamwork of America's **Armed Forces**. At a time when too many of our institutions have let us down, they exceed all expectations. They're not consumed with personal ambition. They don't obsess over their differences. They focus on the mission at hand. They **work** together.

Imagine what we could accomplish if we followed their example. Think about the America within our reach: a country that leads the world in educating its people; an America that attracts a new generation of high-tech **manufacturing** and **high-paying jobs**; a future where we're in control of our own energy and our **security** and **prosperity** aren't so tied to unstable parts of the world; an **economy** built to last, where hard **work pays** off and **responsibility** is rewarded...."

Narcizam i politika

Primjer 2: *Narcizam*

- ▶ Učestala psihološka karakteristika među političkim liderima
- ▶ Lični ego vs. političke ideje
- ▶ Nejednako manifestovan tokom vremena (najčešće)
- ▶ Ekstreman oblik osjetljivosti na percepciju drugih
- ▶ Potreba za održavanjem samo-percepcije grandioznosti

Primjer 2: *Narcizam*

Jezički indikatori?

Primjer 2:

“Od onog trenutka kada nam je prevarom uništena država, od onog trenutka kada nam je oteta crkva, i nijesmo krštena već prekrštena država i prekšteni narod. Zato nam se moglo desiti ovo što nam se dešava i što se pred našim očima odigrava. Danas smo tu đe jesmo. Danas izgnati iz svjetske porodice. Danas su glad i strah u našim kućama. Danas je Crna Gora sinonim za sramnog agresora, rušitelja, okupatora. Danas, sveti i nevini grobovi crnogorske mladosti postavljaju pitanje – zašto? Mi to pitanje nećemo postavljati, jer nam je odgovor odavno znan. Mi više namamo vremena da podgoričke sluge išta pitamo. Mi nemamo vremena da se sa njima dopisujemo. Mi ih moramo dovesti poznaniju prava.”

Primjer 2:

“Od onog trenutka kada nam je prevarom uništena država, od onog trenutka kada nam je oteta crkva, i nijesmo krštena već prekrštena država i prekšteni narod. Zato nam se moglo desiti ovo što nam se dešava i što se pred našim očima odigrava. Danas smo tu đe jesmo. Danas izgnati iz svjetske porodice. Danas su glad i strah u našim kućama. Danas je Crna Gora sinonim za sramnog agresora, rušitelja, okupatora. Danas, sveti i nevini grobovi crnogorske mladosti postavljaju pitanje – zašto? Mi to pitanje nećemo postavljati, jer nam je odgovor odavno znan. Mi više namamo vremena da podgoričke sluge išta pitamo. Mi nemamo vremena da se sa njima dopisujemo. Mi ih moramo dovesti poznaniju prava.”

Slavko Perović, 1992. Cetinje

Primjer 2:

“Od onog trenutka kada **nam** je prevarom uništena država, od onog trenutka kada **nam** je oteta crkva, i nijes**mo** krštena već prekrštena država i prekšteni narod. Zato **nam** se moglo desiti ovo što **nam** se dešava i što se pred **našim** očima odigrava. Danas **smo** tu đe jesmo. Danas izgnati iz svjetske porodice. Danas su glad i strah u **našim** kućama. Danas je Crna Gora sinonim za sramnog agresora, rušitelja, okupatora. Danas, sveti i nevini grobovi crnogorske mladosti postavljaju pitanje – zašto? **Mi** to pitanje nećemo postavljati, jer **nam** je odgovor odavno znan. **Mi** više nam**mo** vremena da podgoričke sluge išta pitamo. **Mi** nemamo vremena da se sa njima dopisujemo. **Mi** ih moramo dovesti poznaniju prava.”

Slavko Perović, 1992. Cetinje

Primjer 2:

“Ako se budu radili određeni potezi, koje ću ja apsolutno primijetiti. Meni to ne treba niko da objašnjava, niti da me uči ko što radi. Ja to vidim odlično i anticipiram odlično. Podsjetiću Vas da sam ja prevideo mnoge stvari u Crnoj Gori. Sve što sam prevideo se, nažalost, desilo. Ja bih bio srećniji da se nije ništa od toga ostvarilo, jer sam prevideo da će se stvari kretati loše. (...) Ja ću Vam reći vrlo kratko i vrlo efikasno. Ja sebe smatram perfektnim političarem. I pazite, nijedna moja riječ i politički stavovi se od tada nijesu izmijenili ni za mili-mikron. (...) Jedina preporuka koju sam ja dobijao redovno je bila «?, molim te prevari ti narod». Moj odgovor je odmah slijedio - u Crnoj Gori nekažnjeno može da laže samo vlast.”

Primjer 2:

“Ako se budu radili određeni potezi, koje ću ja apsolutno primijetiti. Meni to ne treba niko da objašnjava, niti da me uči ko što radi. Ja to vidim odlično i anticipiram odlično. Podsjetiću Vas da sam ja prevideo mnoge stvari u Crnoj Gori. Sve što sam prevideo se, nažalost, desilo. Ja bih bio srećniji da se nije ništa od toga ostvarilo, jer sam prevideo da će se stvari kretati loše. (...) Ja ću Vam reći vrlo kratko i vrlo efikasno. Ja sebe smatram perfektnim političarem. I pazite, nijedna moja riječ i politički stavovi se od tada nijesu izmijenili ni za mili-mikron. (...) Jedina preporuka koju sam ja dobijao redovno je bila «Slavko, molim te prevari ti narod». Moj odgovor je odmah slijedio - u Crnoj Gori nekažnjeno može da laže samo vlast.”

Slavko Perović, 2010. Podgorica

Primjer 2:

“Ako se budu radili određeni potezi, koje ću **ja** apsolutno primijetiti. **Meni** to ne treba niko da objašnjava, niti da **me** uči ko što radi. **Ja** to vidim odlično i anticipiram odlično. Podsjetiću Vas da sam **ja** predvidio mnoge stvari u Crnoj Gori. Sve što **sam** predvidio se, nažalost, desilo. **Ja** bih bio srećniji da se nije ništa od toga ostvarilo, jer **sam** predvidio da će se stvari kretati loše. (...) **Ja** ću Vam reći vrlo kratko i vrlo efikasno. **Ja sebe** smatram perfektnim političarem. I pazite, nijedna **moja** riječ i politički stavovi se od tada nijesu izmijenili ni za mili-mikron. (...) Jedina preporuka koju sam **ja** dobijao redovno je bila «**Slavko**, molim te prevari **ti** narod». **Moj** odgovor je odmah slijedio - u Crnoj Gori nekažnjeno može da laže samo vlast.”

Slavko Perović, 2010. Podgorica

Ostale važne stvari...

- ▶ Uzorkovanje tekstova (količina i vrsta)
- ▶ Vrsta tekstualnog materijala: intervjui, govori, pisma?
- ▶ Važnost konteksta: đe i kome se govori